

בעניין: עתירה עפ"י חוק חופש המידע, התשנ"ח - 1998

העותרת: 1. גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר)

2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר (ע"ר)

ע"י ב"כ עוה"ד עידו קטרי ו/או נעמי הגר ו/או שרי בשי ו/או קנת מן מ"גישה -
מרכז לשמירה על הזכות לנוע"
רחוב הרכבת 42
תל אביב, 6777008
טלפון: 03-6244120; פקס: 03-6244130

- נגד -

המשיבים: 1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים (מתפ"ש)

2. הממונה על יישום חוק חופש המידע במתפ"ש

כולם ע"י פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)
רח' הנרייטה סולד 1, מיקוד 64294 תל אביב

עתירה לפי חוק חופש המידע

מוגשת בזאת עתירה לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: **חוק חופש המידע**).
בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבים להשיב לבקשת העותרות, שעניינה קבלת מידע
בנוגע ל"נוהל טיפול בבקשות השתקעות תושבי רצועת עזה באיו"ש" (להלן: **הבקשה**).
כמו כן, מתבקש בית-המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרות, לרבות שכר טרחת
עורך דין.

התשתית העובדתית

הצדדים

1. **העותרת 1** (להלן: **עמותת גישה**) הינה עמותה ישראלית, שמטרתה להגן על זכויות אדם
בישראל ובשטחים הנתונים לשליטתה, ביניהן הזכות לחופש התנועה.
2. **העותרת 2** (להלן: **המוקד להגנת הפרט**) היא עמותה לזכויות אדם, העוסקת בהגנה על
זכויותיהם של תושבי השטחים הכבושים.
3. **המשיב 1** (להלן: **מתאם פעולות הממשלה בשטחים** או **המתפ"ש**) הוא גוף ממשלתי, הכפוף
למשרד הביטחון, והינו האחראי על יישום מדיניות ממשלת ישראל בשטחים הכבושים.

4. **המשיב 2**, רס"ן גיא ענבר, הוא הממונה על יישום חוק חופש המידע במתפ"ש וכן דובר המתפ"ש. במסגרת תפקידו אחראי המשיב 2 על קבלת בקשות לפי חוק חופש המידע ועל מתן מענה למגישי הבקשות.

מבוא

5. מדינת ישראל אוכפת מדיניות של בידול בין הגדה המערבית לרצועת עזה המתבטאת, בין היתר, במניעת אפשרותם של תושבים פלסטינים שמענם הרשום בעזה להתגורר בגדה המערבית או לשנות את כתובתם, אם כבר עברו לגדה המערבית בעבר. אולם מדיניות לחוד ומציאות לחוד: המדובר בשני חלקים של אותה יחידה טריטוריאלית אשר ביניהם טוויים קשרים משפחתיים-חברתיים עבותים ועל כן סוגית המעבר וההשתקעות היא סוגיה קריטית לחייהם של תושבים פלסטינים רבים, עליהם נמנים גם פונים רבים המטופלים על ידי העותרות.

6. במסגרת הדיון בבג"ץ 3592/08 **חמידאת נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית** (פסק דין מיום 22.10.2008) (להלן: בג"ץ **חמידאת**) גובש ופורסם "נוהל טיפול בבקשות השתקעות תושבי רצועת עזה באיו"ש" (להלן: "נוהל השתקעות" או "הנוהל"). לאחר גיבוש הנוהל, הוא המשיך להיות מושא לדיון משפטי במסגרת בג"ץ 2088/10 **המוקד להגנת הפרט נ' מפקד אזור הגדה המערבית** (פסק דין מיום 24.5.2012) (להלן: בג"ץ **הנוהל**). במסגרת בג"ץ הנוהל המדינה התחייבה לשנות את הנוהל הקיים, בהתאם להערות בית המשפט העליון. על כן, החליטו העותרות להגיש את בקשת חופש המידע לענין הנוהל במטרה ללמוד על דרכי היישום של הנוהל, וזאת טרם שינויו.

העתק נוהל טיפול בבקשות השתקעות תושבי רצועת עזה באיו"ש מצ"ב ומסומן נספח ע/1

7. בקליפת אגוז הנוהל מונה שלוש נסיבות עיקריות המאפשרות מעבר מרצועת עזה לגדה המערבית והשתקעות בה: מחלה קשה, יתמות וקשישות. יחד עם זאת ס' 11 לנוהל – הינו מעין סעיף סל המאפשר בחינת בקשות שאינן בגדר הנסיבות האמורות. בנוסף מפרט הנוהל את הפרוצדורה להעברת הבקשות, לבחינתן ולאישורן.

8. במקביל, מיושמת פרוצדורה אחרת לגמרי מכוח מחווה מדינית עליה הכריזה ישראל ביום 4.2.2011, לפיה ישונה מענם של 5,000 תושבים פלסטינים שמענם הרשום ברצועת עזה, אך הם מתגוררים בגדה המערבית מזה שנים. המחווה אינה מיועדת לתושבים פלסטינים המבקשים לעבור לגדה המערבית - לכך מיועד הנוהל. שתי הפרוצדורות מובחנות זו מזו באופן ברור מבחינת אופן, הנוהל המפעיל אותן, תנאי הסף, הרציונל המניע אותן ומבחינת היקפן המספרי.

לנוסח ההודעה על המחווה המדינית ר':

<http://www.pmo.gov.il/English/MediaCenter/Events/Pages/eventblair040211.aspx>

הבקשה לפי חוק חופש המידע והתכתבות הענפה שבאה בעקבותיה

9. ביום 26.11.2012 פנו העותרות למשיב 2 בבקשה לפי חוק חופש המידע לשם קבלת מידע עובדתי ונתונים סטטיסטיים אודות הנוהל. האגרה שנדרשה לשם קבלת המידע שולמה כבר בעת הגשת הבקשה, ביום 26.11.2012.

*העתק בקשת העותרות לפי חוק חופש המידע ואישור על תשלום האגרה מיום 26.11.2012
מצ"ב ומסומנים נספח ע/2*

10. בבקשת המידע נדרשו הבהרות בנוגע לפרוצדורה הקבועה בנוהל ובפרט באשר לאופן בחינת הבקשות ומתן מענה לבקשות בהתאם לקריטריונים המוזכרים בו. בנוסף לפרוצדורה נתבקשו נתונים סטטיסטיים אודות הבקשות שהוגשו מכוח הנוהל. בעיקר התבקשו נתונים מספריים באשר למספר הבקשות שהוגשו, מספר הבקשות שאושרו ומספר הבקשות שנדחו. בהתאם, נתבקש פילוחן של הבקשות על פי מגדר, גיל, מצב משפחתי והנימוקים שבעטיין אושרו או נדחו הבקשות.

11. עוד נתבקשו נתונים מספריים אודות מספר הבקשות שהוגשו ואושרו על פי שלוש הנסיבות האמורות וכן על-פי סעיף הסל. כמו כן, נתבקשו נתונים מספריים אודות הליך הטיפול בבקשות, דהיינו כמה ראיונות קוימו בהתאם לנוהל, כמה ממגישי הבקשות שנכנסו להליך הרב-שלבי הקבוע בנוהל ממשיכים לקבל היתרים תקופתיים וכמה היתרים נשללו. כן נתבקשו נתונים אודות מספר הבקשות שהוגשו בוועדה האזרחית ברצועת עזה ומספר הבקשות שהוגשו במשרד לעניינים אזרחיים ברמאללה.

12. ביום 5.12.2012 נתקבלה תשובת הביניים של המשיב 2 המאשרת את קבלת הבקשה ומציינת כי הבקשה נמצאת בבדיקה. ביום 26.12.2012 נתקבלה הודעת הארכה ל-30 יום נוספים מאת המשיב 2, המודיעה כי מועד מסירת המידע יהא ביום 26.1.2013 וזאת מכוח סעיף 7(ב) לחוק.

העתק תשובת הביניים מיום 5.12.2012 והעתק הודעת ההארכה מיום 26.12.2012 מצ"ב ומסומנים נספח ע/3

13. גם במועד זה לא נתקבלה תשובה ובמקום זאת ביום 28.1.2013 נתקבלה הודעת הארכה ל-60 יום על פי החלטתו של המשיב 1 מכוח סעיף 7(ג) לחוק. על פי ההודעה, החלטתו של המשיב 1 נבעה מן הצורך בריכוז התייחסויות של גורמים רבים וכן איסוף מספר רב של נתונים. ביום 19.3.2013 שלחה העותרת 1 תזכורת לבקשת המידע.

העתק הודעת ההארכה מיום 28.1.2013 מצ"ב ומסומן נספח ע/4

העתק התזכורת מיום 19.3.2013 מצ"ב ומסומן נספח ע/5

14. לבסוף, ורק לאחר שנוצל מלוא ההארכות האפשריות בחוק, ביום 8.4.2013, התקבלה תשובתו של המשיב 2 לבקשה (להלן: **התשובה**). אך אם קיוו העותרות כי מן התשובה תוכלנה ללמוד, סוף סוף, על אופן יישומו של הנוהל הרי שתקוותן נגוזה שכן התשובה החלקית הייתה בבחינת זריית חול בעיניהן. חלק הארי של הבקשה לא נענה כלל והמידע שניתן היה חלקי והתייחס לנתונים בלתי רלוונטיים, כפי שיפורט להלן.

העתק התשובה מיום 8.4.2013 מצ"ב ומסומן נספח ע/6

15. לפיכך פנו העותרות שוב אל המשיב 2 ביום 22.4.2013 וביקשו את המידע החסר תוך פירוט הליקויים בתשובה שניתנה להן. העותרות הבהירו למשיבים כי לאור העובדה שהם כבר ניצלו את מלוא הארכות הקבועות בחוק, עליהם להשיב לפניית העותרות עד ליום 6.5.2013 ולא - תשקולנה את המשך צעדיהן המשפטיים.

העתק פניית העותרות מיום 22.4.2013 מצ"ב ומסומן נספח ע/7

16. ביום 27.6.2013 התקבל מכתבו של המשיב 2 מיום 25.6.2013 בו הוא קובע באופן מפתיע ותמוה בעליל כי "אנו מתייחסים ל-12.6.2013 כמועד ההתחלתי לטיפול בפנייתכם". לטענת המשיב 2 הפנייה מיום 22.4.2013 הועברה להתייחסות ראש היחידה לחופש המידע במשרד המשפטים, עו"ד רבקי דב"ש, והתייעצות זו נסתיימה ביום 12.6.2013. לפיכך, לשיטתו של המשיב 2 ה-12.6.2013 הוא המועד ההתחלתי לטיפול בפנייה. בפועל, המשיב 2 ניסה לטעון כי פניית העותרת להשלמת המידע ולתיקון הליקויים "מאפסת" את לוח הזמנים הקבוע בחוק ומקנה לו עוד 120 יום, ובנוסף, את 120 היום הוא בחר לספור החל מיום סיום התייעצותו עם עו"ד דב"ש.

העתק מכתב המשיב 2 מיום 25.6.2013 מצ"ב ומסומן נספח ע/8

17. העותרת 1 פנתה מיד לעו"ד דב"ש אשר הבהירה לה כי המשיב 2 פנה אליה רק ביום 4.6.2013, כחודש וחצי מיום הפנייה שבה התבקש תיקון התשובה (נספח ע/7). מעבר לכך, עו"ד דב"ש הבהירה היטב כי העמדה שהובעה במכתב בנוגע למועד מניין הזמנים כחל החל מהמענה שניתן על ידה, לא תואם עמה והועבר אל העותרות שלא על דעתה.

העתק התכתבות דוא"ל מיום 27.6.2013 מצ"ב ומסומן נספח ע/9

18. לאור הבהרתה של עו"ד דב"ש פנתה העותרת 1 אל המשיב 2 ביום 27.6.2013 והבהירה לו כי התנהלותו חמורה ביותר וכי לא יתכן שמועדי מתן מענה הקבועים בחוק יוחלפו על פי נוחיות המשיב 2 תוך עשיית דין עצמי. העותרת הודיעה כי החל מיום 14.7.2013 ולאור חודשים ארוכים ללא מענה רלוונטי, תהא הדרך לערכאות פתוחה.

העתק פניית העותרת 1 מיום 27.6.2013 מצ"ב ומסומן נספח ע/10

19. עד למועד כתיבת שורות אלו המשיבים לא מצאו לנכון לענות לפנייה. המשיבים עשו כל שלא ידם כדי להכשיל את הבקשה והשתמשו במגוון שיטות יצירתיות למטרה זו. כך שלמעשה ולמרות תשובת המשיבים, העותרות כמעט ואינן יודעות דבר על דרכי היישום של המתווה הקבוע בנוהל.

תשובת המשיבים

20. תשובת המשיבים אין בה כדי לענות על בקשת חופש המידע. המידע שהתבקשו המשיבים למסור הוא מידע פשוט בטבעו, מידע האמור להיות נגיש לכל דורש: נתונים מספריים ונהלים והנחיות על פיהם המשיב 1 מיישם בפועל את המתווה המצוי בנוהל. למרות זאת, בראייה כוללת ניתן לומר שבקשת המידע של העותרות למעשה לא נענתה כלל. התשובות נענו באופן חלקי ואם נמסרו נתונים, הרי שמדובר בנתונים לא רלוונטיים. באשר לשאלות אחרות – לא

נמסרו תשובות כלל. רק כדי לסבר את האוזן, אפשר להקביל את תשובת המשיבים לתשובה הבאה: אם המשיבים היו נשאלים לגבי מספר האנשים שהחליפו שם בשל נישואים, הם היו עונים על מספר העולים שהצטרפו למרשם האוכלוסין הישראלי מכוח חוק השבות.

21. **הנתונים** - כפי שמבחינה כותרת הבקשה, העותרות שאלו אודות **בקשות שהוגשו מכוח הנוהל בלבד**. לעומת זאת, בתשובה המשיבים מתייחסים, פעם אחר פעם ל**נתונים לא רלוונטיים בדבר בקשות לשינוי מען**. המדובר בנתונים כלליים על שינויי מען, בעיקר על-פי המחווה המדינית שהוזכרה לעיל ולא בנתונים אודות בקשות שהוגשו **מכוח הנוהל**. **יצוין, כי הנוהל מסדיר בקשות לעבור** לגדה המערבית עבור מי שמתגורר ברצועת עזה, בעוד התהליך של שינוי מען מיועד, אליבא דמשיבים, למי שמתגורר בגדה המערבית מאז שנת 2008 לכל הפחות, קרי אינו מבקש לנסוע לגדה אלא לשנות את מענו בתעודת הזהות. ודוק, בעוד הנוהל מתוארך לחודש מרץ 2009 המשיבים העבירו נתונים משנת 2006.

22. יתר על כן, הנוהל עצמו קובע כי מתן מעמד לא יעשה באופן אוטומטי אלא באמצעות הליך רב-שלבי שיימשך שבע שנים. הנתונים שנתקבלו בתשובה מתייחסים ל**תושבים פלסטינים שמענם שונה** ועל כן מניה וביה, אינם יכולים להתייחס לנתונים מכוח הנוהל בלבד. שכן, גם אם הוגשה בקשה על-פי הנוהל ואושרה בהליך בזק כבר בחודש מרץ 2009, עת נכתב הנוהל, הרי ששינוי המען יתבצע לכל המוקדם במרץ 2016! **משכך ברור כי הנתונים שנמסרו בתשובה אינם רלוונטיים לבקשה ומעמידים בספק גם הרלוונטיות של המידע האחר שאכן נמסר**.

23. **הפרוצדורה** - גם באשר לפרוצדורה עצמה, קרי האופן שבו מיושם הנוהל בפועל, נותרו סימני שאלה רבים. כאמור, הבקשה התייחסה רק לבקשות על פי הנוהל ולא באופן כללי, אולם הנתונים בתשובה מתייחסים לכלל שינויי המען **ולכן לא ברור כלל אם התשובות שכן נמסרו מתייחסות לנוהל עצמו או לפרוצדורה הכללית של שינוי מען**, הכוללת גם את שינוי המען על-פי המחווה המדינית.

24. זאת ועוד. המשיב 2 כותב בתשובתו הסופית כי השאלה "במידה וקיים קרוב משפחה ברצועת עזה, מהם הנהלים לבדיקת התאמתו ויכולתו להעניק טיפול למגיש הבקשה" אינה ברורה דיה. הקושי של המשיבים להבין שאלה המתייחסת ישירות לנוהל, מלמדת על כך שלא הנוהל עמד לעיני המשיבים בתשובתם ומעצימה את החשד כי התשובה בכללותה, איננה מתייחסת כלל לבקשות על-פי הנוהל, אלא לפרוצדורת שינוי המען בעיקר על-פי המחווה המדינית, שבה אין נסיבות של חולי, יתמות וקשישות.

המידע המבוקש

25. כבוד בית המשפט מתבקש להורות למשיבים למסור באופן מלא מידע כפי שהתבקשו בבקשה המקורית, מידע שישקף את שאכן הוחלט על ידי הגורמים המוסמכים ואת יישום החלטות אלו.

26. כאמור, העותרות עומדות היום עדיין ללא כל תשובה למרבית בקשת המידע. יתירה מזאת מתשובת המשיבים ולאור ההארכות שנלקחו וההנמקות שניתנו להן, עולה חשש ממשי כי המשיבים מנסים להסתיר מידע מהעותרות. מצב זה אינו משקף מנהל תקין ומזמין שרירות,

מקל וחומר מקום בו המדובר בנוהל היחיד המסדיר סוגיה המשליכה ישירות על זכויותיהם של תושבים פלסטינים רבים כל כך.

27. בחלוף שבעה חודשים מיום הפנייה המקורית וכחודשיים מהפנייה להבהרות והשלמות, לא נתקבל מענה קונקרטי המתייחס למידע המבוקש וממלא אחר הבקשה. לפיכך, מוגשת עתירה זו לבית משפט נכבד זה.

הטיעון המשפטי

מבוא

28. אין צורך להרחיב בדבר עמידתו העקבית של בית המשפט העליון על עקרונות השקיפות והערכים החברתיים העומדים בתכליתו של חוק חופש המידע. ממשלת ישראל התחייבה לכיבוד העקרונות הקבועים בחוק (ר' החלטת הממשלה 4515 מיום 1.4.2013 <http://www.pmo.gov.il/Secretary/GovDecisions/2012/Pages/des4515.aspx>).

החוק מאפשר פיקוח ובקרה על מעשיה ומחדליה של הרשות (ר' עע"מ 10845/06 **שידורי קשת בע"מ נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו**, ס' 65 לפסק דינו של השופט דנציגר (פסק דין מיום 11.11.08)) (להלן: שידורי קשת) ומסייע לקידום של ערכים חברתיים כגון שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם.

29. תהום פעורה בין התנהלות המשיבים ובין אותם עקרונות יסוד של החוק. המשיבים התנהלו בחוסר תום לב וחוסר תקינות מינהלית משוועים. תשובתם מתייחסת לנתונים בדבר בקשות לשינויי מען, הרלוונטיים בעיקר עבור מי שכבר מתגורר בגדה המערבית, ולא לנתונים אודות הבקשות שהוגשו, מכוח הנוהל הספציפי, לעבור מעזה לגדה המערבית לצורך השתקעות, ולכן אין בה כדי לענות על הבקשה.

30. חרף זאת, ניסו המשיבים להשען על סייגי החוק. המשיבים טענו כי אין בידם נתונים סטטיסטיים, בין אם ממוחשבים ובין אם ידניים, באשר לבקשות שנבחנו וסורבו. במקביל טענו המשיבים כי הבקשה לפילוח הנתונים מצריכה משאבים בלתי סבירים. המשיבים לא ערכו שום איזון אינטרסים וברי כי במקרה זה האינטרס האישי של העותרות ולקוחותיהם והאינטרס הציבורי גוברים ומטים את הכף לטובת העותרות, אם בכלל ישנו מקום לתחולתם של אחד או יותר מהסייגים הקבועים בחוק.

31. הקלות שבה המשיבים נוטלים הארכות אין קץ או "שולפים מן הכובע" את סייגי החוק ולא טורחים אפילו לציין כי הם מסתמכים עליהם, כאשר ברור שלא נערכה בחינה מעמיקה של הבקשה, היא מקוממת ואומרת דרשני.

חוסר תום לב

32. חובת ההגינות של הרשות נחשבת לחובה היסודית ביותר המוטלת עליה. הביטוי הבסיסי ביותר של חובה זו הוא באיסור לפעול בחוסר תום לב (ר' דפנה ברק ארז **המשפט המינהלי**,

33. חוסר יושר, אם לא כוונת זדון, הם שעומדים מאחורי היתממות המשיבים בתשובתם, כאילו אלו הנתונים שנתבקשו וכאילו הם עשו כל שלאל ידם על מנת לספק אותם. הנתונים שנמסרו, נוגעים כאמור לבקשות לשינוי מען ולא לבקשות מכוח הנוהל. אין ספק כי הבדל זה היה ידוע למשיבים שכן המשיבים עצמם מסרו לעותרות אותם הנתונים בדבר שינוי מען כבר בחודש דצמבר 2012 במסגרת בקשת חופש מידע אחרת.

העתק תשובת המשיבים בבקשת חופש מידע בנושא המחווה המדינית לשינוי מען מיום 2.12.2012 מצ"ב ומסומן נספח ע/11

34. ברי כי המשיבים הבינו כי המדובר בשתי בקשות שונות, שהרי על הבקשה הנוגעת לשינוי מען הם ענו בנפרד. אם חשבו המשיבים כי המדובר בבקשה כפולה, מדוע לא ציינו זאת?

35. המשיבים טענו שהם זקוקים לעוד ועוד הארכות אולם הנתונים שנמסרו לנו בסופו של יום היו בידם לכל המאוחר בעת שנשלחה התשובה לבקשת חופש המידע בנוגע לשינוי המען מחודש דצמבר 2012 (נספח ע/11).

36. אם נדרשו הוכחות נוספות לחוסר תום ליבם של המשיבים ניתן למצוא אותם בנסיונם "לאתחל" את מניין הזמנים למתן תשובה החל מיום 12.6.2013, זאת דווקא כאשר הם נדרשו ליתן דין וחשבון לכך שלא ענו כלל על הבקשה. יוזכר כי המשיבים הציגו מצג לפיו מהלך זה אושר על ידי ראש היחידה הממשלתית לחופש המידע, דבר שלא היה ולא נברא.

הסייגים הקבועים בחוק

37. המשיבים עשו שימוש בשני סייגים הקבועים בחוק, הגם שבמחדלם לא ציינו זאת במפורש. המשיבים החליטו לדחות חלק מהבקשה משום שאין בידם נתונים בהתאם לסייג הקבוע בסעיף 8(3) לחוק והחליטו לדחות חלק אחר משום שהיענות לו תדרוש הקצאת משאבים בלתי סבירה בהתאם לסייג הקבוע בסעיף 8(1) לחוק. שתי טענות אלו אינן מבוססות עובדתית, סותרות זו את זו ואת הוראות החוק.

38. המשיבים טענו כי אין בידם נתונים סטטיסטיים בדבר הבקשות שנבחנו וסורבו אך הם אפילו לא ניסו לטעון כי הם השקיעו משאבים כלשהם באיתור המידע המבוקש. סעיף 1.3 לנוהל מס' 3 של היחידה לחופש המידע במשרד המשפטים "דרישות המענה בדחיית בקשת חופש מידע" (להלן: נוהל דרישת המענה) קובע כי על הרשות לפרט בהחלטה מהם האמצעים הסבירים שנקטה.

לנוהל דרישת המענה בדחיית בקשת חופש מידע ר'

<http://index.justice.gov.il/Units/YechidatChofeshHameyda/YechidatChofeshHameyda/Procedures/nohal3.pdf>

39. מעבר לכך נזכיר שכל הנתונים המספריים בתשובה מתייחסים לשאלה שכלל לא נשאלה, לפיכך גם אם המשיבים השקיעו משאבים הרי שממילא הם "נבחו על העץ הלא נכון".

40. יתר על כן, אין זה מתקבל על הדעת כי מידע זה אינו מצוי בידי הרשות. המדובר בבקשה מנומקת בכתב, אליה מצורפים כל המסמכים הרלוונטיים, שמוגשת על ידי תושב פלסטיני ומועברת לרשויות הישראליות אשר צריכות לבחון אותה לגופה באמצעות המתווה הקבוע בנוהל, ולאחר מכן להשיב עליה לתושב באמצעות הרשות הפלסטינית. מכאן כי על פי השכל הישר המשיבים הם בבחינת מי שמחזיק במידע.

41. רק כדי לסבר את העין, בסעיף 1א (2) לתשובה נכתב כי: "ככלל התושב מחויב להתייצב אישית לראיון." אם כך הוא הדבר, בשונה משינויי מען אחרים ופרוצדורות אחרות, הייתכן כי אין רישומים אצל המשיב 1 של הראיונות שהתבצעו על פרוטוקוליהם? בתשובתם (נספח 6/ע) טוענים המשיבים כי **בקשת העותרות לפילוח הנתונים מצריכה משאבים בלתי סבירים** ולכן הם רשאים לדחות אותה. גם טענתם זו של המשיבים מתייחסת לאותם נתונים בלתי רלוונטיים, קרי כל הבקשות לשינוי מען, והרי לא נתבקש פילוחן של כל הבקשות לשינוי מען ולכן היקף המשאבים הנדרש לפילוחן אף הוא אינו רלוונטי.

42. גם אם היה מקום לטענה בדבר הקצאת משאבים בלתי סבירה, המשיבים לא נימקו את טענתם זו ודאי שלא הצביעו על כך שפילוח הנתונים יגרום להכבדה ממשית על הרשות שהיא בעלת זיקה ישירה להקצאת המשאבים הנתונה אצל הרשות (עע"מ 2398/08 **משרד המשפטים נ' אליצור סגל** (פסק דין מיום 19.6.2011)). בניגוד לקבוע בסעיף 1.1 לנוהל דרישת המענה הנזכר לעיל, המשיבים לא כימתו את המשאבים הנדרשים בתשובתם ולא פירטו מהו סוג המשאבים הדרוש.

43. זאת ועוד. לא יכול להיות חולק כי בניגוד ל- 4,000 שינויי המען שנספרו על-ידי המשיבים בתשובתם, מספר שאולי היה יכול לגרום להקצאת משאבים בלתי סבירה כדי לפלחו, בקשות על-פי הנוהל שהוגשו רק משנת 2009 (ולא משנת 2006) ובהתחשב בכך שמדובר בתנאי סף גבוהים ביותר, יש להניח שמדובר במספר מצומצם בלבד, אולי עשרות בלבד או אף פחות. לפיכך, הטענה שדרושה הקצאת משאבים בלתי סבירה, היא עצמה בלתי סבירה בנסיבות הענין.

החובה לענות לבקשת חופש המידע במהירות וביעילות

44. סעיף 7 לחוק חופש המידע קובע את נוהל הגשת בקשות המידע והטיפול בהן. המשיבים עשו שימוש חסר תום לב בהליך זה כאשר נטלו לעצמם הארכות אין קץ ואף ניסו להפוך בשנית את שעון החול הקבוע בחוק, ללא כל סיבה עניינית.

45. לא רק שהחוק מתווה לוח זמנים ברור אלא שהחובה לפעול במהירות וביעילות נובעת גם מחובות ההגינות, הנאמנות והסבירות של הרשות המינהלית שהינה "מן המושכלות הראשונים של מינהל תקין" (יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית - כרך ב'** 717 (1996)). יתר על כן, מידע הנמסר למבקשים צריך להיות מדויק, שמיש ורלוונטי ואין במסירת מידע בלתי קשור כדי לענות על הדרישות שבחוק ועל כותב ד"ר הלל סומר :

"בקשה לקבלת מידע צריכה להיענות במהירות, ביעילות, בזול וברוב מוחלט של המקרים (שאינם נכנסים לגדרם של הסייגים למסירת מידע על פי החוק), ללא כל

עיקוב מיותר המחייב התנצחות עם הרשות ופנייה לערכאות. כל הערמה של קשיים על מימוש הזכות לקבלת מידע פוגעת במטרה הדמוקרטית של הזכות.

(הלל סומר, חוק חופש המידע: הדין והמציאות, המשפט ח', תשס"ג)

46. המשיבים עשו שימוש ציני באפשרויות שמעניק החוק להאריך את מתן המענה, תוך שהם טוענים כי הבקשה דורשת התייחסות גורמים שונים, היקפה גדול והיא מורכבת. אולם כאשר נתבקשו המשיבים "לפרוע" את השטר עליו חתמו, הם העבירו לעותרות נתונים לא רלוונטיים כלל. כמו כן הנמקות המשיבים למלוא הארכה אינן מתיישבות עם התשובה, שכן לא יתכן שלאחר ארבעה חודשים של התעמקות ב-"מורכבות" הבקשה הועברו לידי העותרות רק נתונים בלתי רלוונטיים, שרובם כבר הועברו לידי העותרת 1 במסגרת בקשה אחרת, שאכן ביקשה נתונים על אודות שינוי מען. (ר' נספח ע/11).

47. אם לא די בכך, כאשר נתבקשו המשיבים לתקן את הליקויים החמורים שנתגלו בתשובתם הם ניצלו פנייה זו על מנת לנסות "לאפס" את לוחות הזמנים הקבועים בחוק ולקנות לעצמם ארבעה חודשים נוספים, בתואנה שהפנייה מחודש אפריל 2013 (נספח ע/7) הינה פנייה חדשה וזאת על-ידי היתלות בהתייעצות לכאורה עם יחידת חופש המידע במשרד המשפטים שאישרה "איפוס" זה.

48. נטילת הארכות עד אין קץ ללא תכלית אמיתית סופה לייאש את מבקש המידע ולאייץ את חוק חופש המידע על תכליותיו החשובות. משום שהמידע שהתקבל אינו מהווה מענה אמיתי, לא רק שלא השתפר מצבן של העותרות ביחס למצבן לפני שקיבלו את המידע, אלא הוא אף הורע, כיוון שהן נותרו עם אותן השאלות, אך בינתיים המתינו פרק זמן משמעותי לשווא.

אינטרס העותרות בפרסום המידע המבוקש

49. למעלה מן הצורך ואף על פי שבהתאם להוראות סעיף 7(א) אין מבקש המידע חייב לנמק את בקשת המידע או להציג את הטעם שבבקשתו, תצגנה העותרות בקצרה את הטעם שבקבלת המידע שנתבקש מהמשיבים.

50. המידע המבוקש, שטרם נמסר, הכרחי לציבור הפונים אותו מייצגות העותרות אשר בקשותיהם למעבר מרצועת עזה לגדה המערבית שרויות בעלטה המכסה את המידע בנוגע לאפשרויות וליישום בפועל של מעבר מרצועת עזה לגדה המערבית. בקשות אלו נידונות בימים אלו בערוצים שונים ובכלל זה במסגרת עתירות לבג"ץ ולמידע המבוקש יכולה להיות השפעה מכרעת על הליכים אלו.

51. בקשת המידע של העותרות עוסקת במידע עובדתי ונתונים סטטיסטיים בנוגע לנוהל. על פי המשיבים זהו הנוהל המרכזי המסדיר את הסוגיה הקריטית של מעבר לגדה המערבית לצורך השתקעות עבור תושבים פלסטינים שמענם הרשום ברצועת עזה והמתגוררים ברצועת עזה. לפיכך, המידע שנתבקש מאפשר לבחון את פעילות המשיבים והוא מידע קריטי הן מבחינה פרקטית יישומית ביחס לבקשות פרטניות של תושבים פלסטינים והן מבחינה עקרונית מהותית ביחס לזכויותיהם לחופש תנועה, חופש העיסוק, גישה להזדמנויות ושלמות המשפחה.

האינטרס הציבורי בפרסום המידע המבוקש

52. בעניין שידורי קשת קבע בית המשפט כי האינטרס המרכזי בגילוי המידע הוא היכולת לבקר את פעולתה של הרשות על מנת לקיים דיון ציבורי מושכל ולאפשר ביקורת ציבורית על הרשות. (עניין שידורי קשת, ס' 81-77).
53. מניסיון של העותרות ומניסיונם של ארגונים רבים אחרים, בינלאומיים ומקומיים כאחד, עולה כי עלטה מכסה את המידע בנוגע לאפשרויות וליישום בפועל של מעבר מרצועת עזה לגדה המערבית - בנסיבות אלו נפגעים התושבים הפלסטיניים המוחלשים ממילא ונפגעים עקרונות השקיפות והבהירות השלטונית.
54. אין המדובר רק בשאלה כללית של שקיפות. בבג"ץ הנוהל, בית המשפט העליון המליץ לערוך שינויים בנוהל. עוד הבהיר בית המשפט כי "מדיניות זו תשוב ותבחן מעת לעת בהתאם להערכות המצב הביטחוניות" (ר' סעיף 20 לבג"ץ הנוהל). המשיבים הצהירו במסגרת הדיון בשורה של עתירות שונות כי הם עמלים בימים אלו על עדכון הנוהל. בהקשר זה מתחזקת החשיבות של קבלת המידע הנוגע לנוהל כפי שהוא יושם טרם השינויים על מנת להעריך את העדכונים שיוכנסו בו ולהעמידו תחת ביקורת, כמצוות בית המשפט העליון.

סיכום

55. בקשת העותרות הוגשה ביום 26.11.2012 והאגרה עליה שולמה באותו מועד. 120 הימים המקסימליים שמקציב החוק נסתיימו ביום 26.3.2013. הנה כי כן, חלפו למעלה משבעה חודשים מאת הגשת הבקשה ולמעלה משלושה חודשים מאת שנסתיימו הארכות שהמשיבים הקציבו לעצמם ברוחב לב ועדיין המידע אינו מצוי בידי העותרות.
56. לעותרות יש עניין בקבלת המידע, הן לצורך ביצוע עבודתן הן מפאת העניין הציבורי שבמידע המבוקש. נוכח האינטרס הציבורי והאינטרס הפרטי של העותרות ושל ציבור הפונים אותו הן מייצגות, מדיניות ההסתרה באשר להיקף ואופן השימוש במתווה המצוי בנוהל מתמיהה. על המשיבים מוטלת החובה לגלות את המידע, אלא אם הוא נכנס בגדר עילות הדחייה המנויות בחוק. בענייננו, עילות אלו אינן רלוונטיות, לפחות על פניו, כל עוד לא הומצא המידע הרלוונטי ונערכה בדיקה מעמיקה שלו.
57. לא יכולה להיות מחלוקת כי הנתונים שהתבקשו צריכים להיות מצויים בידי המשיבים וזמינים לפרסום, מאחר והמשיב 1 הוא בעל הסמכות היחיד לבחון את הבקשות המוגשות מכוח הנוהל, הוא בעל הסמכות לראיין את המבקשים והוא זה המנפיק את ההיתרים הזמניים. לו הוגשו בקשות מפורטות, בהתאם לקריטריונים הספציפיים מאוד הקבועים בנוהל, הרי שכל הנתונים הסטטיסטיים היו מצויים בצורה זמינה אצל המשיבים. כאמור הנוהל מתווה פרוצדורה ייחודית, מכאן שאין בסיס לטענה שלא ניתן להבחין בין בקשות מכוח הנוהל לכלל הבקשות.
58. המשיבים גם לא הצביעו על סיבה שבגינה על הבקשה להידחות, שהרי תשובת המשיבים לא התייחסה למידע אותו ביקשו העותרות, אלא למידע שכלל לא נתבקש. משלא הוצג כל טעם

להימנעות ממסירת המידע, חייבת הרשות במסירתו ללא שיהוי שהרי מידע זה שייך לציבור.

59. אף אם היה נטען **טעם רלוונטי** כלשהו להימנעות ממסירת המידע, וכאמור לא נטען עד עצם היום הזה, הרי שהעניין הציבורי בגילוי המידע המבוקש מצדיק את מסירתו. העותרות שומרות על זכותן להרחיב בסוגיה זו, ככל שהמשיבים יעלו טענה בדבר צידוק חוקי להימנעות ממסירת המידע.

60. **לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים להשיב לבקשת העותרות ולמסור לידיהן את המידע המבוקש במלואו. כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להשית על המשיבים את הוצאות העותרות, לרבות שכ"ט עו"ד.**

עידו קטרי, עו"ד
ב"כ העותרות

14.7.2013